

L'OTOLÍ

(SEGONA ÈPOCA)

SURTIRÀ CADA DIJOURS.

PERA SUSCRIPCIONS Y ANUNCIS

dirigirse á la

Imp. de Narcís Planadevall, Sant Esteve, 29.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ.

Un any...	5'00 pessetas.
Un trimestre ...	1'50 «

Pago adelantat.

NOSTRE PROGRAMA.

May lo catalanisme ha treballat á l'ombra pera arribar a la realisació dels seus ideals. Defensor dels principis honorats que sustenta, ben clars y á la llum del sol los va exposar á la Reyna Regent d'Espanya en sa vinguda á Barcelona y ben clars y concretament los va donar al país en la Assamblea de Manresa de 1802.

Com allavors diguem, entenem avuy que han de quedar á carrech del poder cepral del Estat Espanyol las relacions internacionals, l'exèrcit de mar y terra, las relacions econòmicas d'Espanya ab los demés països, la construcció d'obras públicas de caràcter general, la resolució de tolas las cuestiones y conflictes inter-regionals y la formació del presupost anyal de gastos, al que deurán contribuir las regions á proporció de sa riquesa; tot ab la organisació corresponent y adequada.

Peró entenem que correspón al Poder regional lo règimen intern de Catalunya, y que ha de constituirse aquesta mantenint lo temperament expansiu de sa llegislació y segons sas necessitats y son modo d'ésser.

En consecuencia, volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que á Catalunya desempenyin carrechs públichs: volém Còrts catalanas, no sols per establir nostre dret y lleys civils, sinó per quant se refereixi á la organisació interior de nostre terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya 's fallin en última instancia 'ls pleits y causas: volém ésser arbitres de nostra administració fessant ab entera llibertat las contribucions é impostos y votem, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris y diners, suprimint en absolut quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forcosa prestí servey tan sols dintre de Catalunya.

Aquest es nostre catalanisme dintre d'Espanya: aquest es lo nostre regionalisme dins de Catalunya. Aixó es lo que volém; per aixó aném; á n' aixó arribarém á no trigar gayre.

(Del Manifest de la «Unió Catalanista» del dia 16 de Mars de 1897.)

VESPRADA DE TOTS-SANTS

Impresions

Es al cayent de la tarde: entrades les vespres del *Dia dels morts* els fiels van acostanse á la Esglesia; dones, ab caputxa blanca com tofa de neu, vells enarcarats sobre 'l gayato, jovent y maynada, tothom, tothom se n' hi entra. Cal pregar pe 'l difunts.

A dins, al altar major quatre ciris de reposada flama llumenan ab proud feynes, la venerable imatge del Sant-

Christ que 's destaca sobre negre dossier: altres tants fan claror al senzill cadafalch que s' alsa al bell mitg del Temple.

Precehits per la Creu parroquial endolada ix el clero ab negres capes pluvials, comensan les *absoltes* y tent tombejar els bordons demunt les llosanes se 'n baixan ab pas mesurat Esglesie avall.

Esmortuhida claror d'un dia boyrós, negre, sópit entrant pe 'l reduhit rosetó del frontis imprimeix al sant lloch una nota típica de reculliment y tristor.

Al *fonse* de l' Esglesia, prop l' altar

de 'ls Dolors s' hi assenta 'l clero, que la cerimonia es llarga.

La llum del cap-vespre tot just hi arriba; ombres vagues que s' hi extenen projectades per la barana del chor fan que 'l lloch, fosch y trist siga mes arracerat dels destorbs del mon.

Bell davant dels clergues, rengleres de dones, ulls baixos, pensatives, gayre be' inmovils van prenen torn. Mes enllá també s' hi veu gentada ab posat contemplatiu: es el poblé creyent que recorda les veritats eternes.

Desde 'l tendre *Jesu Redemptor* fins al fúnebre *De profundis* que 'ls sacerdots van versejant á cada *absolta* tant sols interromp la cerimonia l' esquerdat dringar de la moneda que cadascú deixa caure al *perolet de les Animes*.

El poble ja está enllestit, el clero s' alsa; avansa alguns passos Esglesia amont tot plegat s' atura y les pregaries se repeteixen pe 'ls menestrals.

Per tercera vegada se 'n van mes amont, al costat del tumol y reprenent la cántiga ja sols restan per oferir llurs pregaries quatre cases payrals y la mes antiga del villatje. Quiscuna d' elles ¡si 'n compta de centuries! Quantes de llurs generacions jauhen segles ha voltant del Temple!

Terminat l' acte l' escás poble que hi resta surt á fora,

Devant de l' Esglesia, á la *Plasseta de St. Feliu*, un parell d' avis s' entretenen torrant castanyes per mor de fer algun sou. N' es la diada; blavoses fumarel·les que s' aixequen, per tot seguit esvalhirse, escampan arreu si re mes no, la sanitosa flayre de pinassa, romaní y ginebre.

Ab quin pler se respira.

Mes, ja llustreja y cadascú se 'n va á casa llur; qui á pagés apretant el pas, qui al poble mateix mes á platxeri.

Es hora d' anar á di 'ls Rosaris tot

preparant la *castanyada* y 'ns allunyám del poble.

Nuvolades grisenques confonen els darrers termes del horitzó. La silueta del Puig del Mon mitg esborrada per la boyra, s' entreveu encara pe 'l costat de tramontana, les afraus y conques de Bassagoda y Lliurona ja no 's veuen, son abrigades pe 'l bromeig. Serralades y pilots de nuvols fantastichs, tot, tot se barreja. Ara y adés, olivets enllá, se senten acompasats xiscelets d' una xibeca. Fora d' axó tant sols lluny molt lluny, sentim encara 'l bogar planyivol de les campanes, ressó de la eternitat, tornaven d' un' altra vida y 's va escampan exa reinor de serra en serra sens un alé d' ayre que s' oposi á sa via.

Tot resta mut, ensopit, y convidada pe 'l repós y la fosca, l' ánima s' entrega á la contemplació dels misteris de la mort.

¡Si 'n tenen de sublimitat les sagrades liturgies de nostra Esglesia!

Pere Vayreda y Olibas.

De La Creu del Monseny,

LA DIADA DELS MORTS

Impresions

No se sent mes que la veu de la campana, aquell so tan trist, misatjer de la mort, que retruny per valls y afraus escampan per tot arreu l' idea aterradora de la tomba.

Los sons mesurats y tristos s' escampan per l' ayre gemegant ab esferehidors jays! y apar que murmurin fonda pregaria ó que salmodian á chor lo solemne *Sequentia*.

La tarde es trista, molt trista y calmosa; lo sol s' amaga darrera nuvoladas de tons plomosos y grisenchs, la

llum es esblaymada, y tot calla y s' ensopisg. Tan sols se sent, d' en tan tan, rondinejar frescas ventadas tot remolinant las fullas caygudas y plantas marcidas per las primeras boyras y fredoradas de la tardor.

Las pradas son desfloridas, sense verdor los camps, los cants y remors han enmudit y las montanyas son grisencas y embolcalladas per las misteriosas calitjas del cayent de la tarde. ¡Tot, absolutament tot sugereix l' idea de la mort! ¡Fins la natura sembla que s' endola en aquesta trista diada!.....

Aquest conmemoratiu dia con mou l' esperit y sembla talment que tot insti á entregarse á fúnebres meditacions. Per aixó los sers vivents, pensatius y silenciosos, fan via cap al cementiri pera meditar al devant de la tomba y consagrar, ab una pregaria, un recort als que han desaparecut per sempre d' aquest mon d' amarguras, d' un mon fictissi y de plahers convencionals, d' un mon que tot es res y ab un no res es tot passat.

En aquest berger sembrat de creus y altius xiprers, que com gegantins guardas d' aquesta silenciosa mansió aixecan la seva testa senyalant sempre cap al cel, dormen en lo son etern los que visqueren ab amor, il·lusió y gloria entre nosaltres. Aquells sers ¡ay! que tan y tan s' estiman, pares, germans, intims amichs, esposa angelical..... aqui 'ls trovem en la seva darrera estada, en lo seu darrer abrich que guarda las desfetas despallas abrigadas ab fustas reblenidas, tenint per companyia l' esglayadora soletat. Aquí es ahont hem de convertirnos en cendras y tornarnos en nores; á dins d' aquells tristos abims qu' esperan nostre mort es lo lloch que hi farem l' eterna dormida embolcallats ab lo mantell del indefinible

misteri. ¡Oh! que tristas, que terribles, que aterradoras son las ideas que fereixen nostre cervell y nostre cor divagant per los caminets de tan tetrica estada.

A la cayguda de la tarde, l' hora misteriosa del cap vespre, lo cementiri resta en completa soletat, los ciris dels ninxos creman á l' etzar, donant una nota fantástica á n' aquellas parets ó casals dels morts, las qu' es destacan junt ab l' iglesia y 'ls fantástichs xiprers sobre la nota blanquinosa de l' horitzó, que deixa endevinar que 'l sol s' ha post per detrás de las plomosas nuvoladas.....

Comensa á caurer aquella pluja menuda y freda, aquell ruynay que sembla geladas llágrimas del dia dels morts..... La esferehidora soletat se va accentuant, tot se va enfosquin per moments; al cap de poca estona las campanas tocan l' *Angelus*, repetint, un poch després, aquell cantar funeral, pausat y solemne.

Celesti Devesa.

De La Creu del Montseny.

LA VIDA PRESENT

Un dia demanarem á un filsof la definició de la vida present. «Es lo viatge que fa un criminal, respongué, després d' haber nascut fins lo darrer suplici. En efecte som condemnats á mort desde naixensa y 'en lo suplici no 'ns tapan los ulls com als criminals, pero no sabem may quina serà la nostra fi. Lo que sabem es que cada dia 'ns hi apropem mes. Ignorém lo género de mort á que som condemnats y aquest no s' especifica en la sentència de Deu. ¿Serà mort crudel?

¿Serà mort dolça? ¿Serà repentina? ¿Tindrém un moment pera arrepen- tirnos? Tot aixó ignorém.

Lo que hi ha de sorprenent, es que condemnats ab lo decret de mort du- rant lo viatge que fem de la presó al suplici, podem pecar, riure, cometre tots los disbarats, fer mil projectes, comensar empreses, y vejem ab molta freqüencia com entregats en llurs plahers se troban los homens obligats á sufrir lo darrer suplici sense pen- sarho y sense cap mena de prepara- ció.

(Parábolas del P. Bonaventura).

Una senyora d' alta noblesa no te- nia mes que un fill, rebé la nova de sa mort y al mateix temps que l' as- sessi s' havia refugiat en son propi palau. Considerant llavors que la Santa Verge havia perdonat als bot- xins de Jesús, volgué també perdonar al assessi de son fill per amor á la Verge mare dels Dolors. No solament lo perdoná sino que li proporcioná diners, roba y un caball pera esca- parse. Després d' aqueixa acció son fill se li aparegué anunciantli que era salvat, que Maria pera recompensar la conducta generosa de sa mare en vers l' enemich l' havia lliurat del purgatori hont hauria estat molt temps per expiar sas faltas.

(P. Thaus. llib. II. cap. 26.)

Hem rebut del Governador de Gi- rona una carta mol atenta, comuni- cantnos que 'l govern ha resolt entre- gar als tribunals los periodichs que directa ó indirectament aconcellin la resistencia al pago dels impostos, ó propaguin noticias que pogan produ- hir moviments colectius encaminats á posar en práctica aqueixa resistencia.

Pot estar segur lo senyor Montaner que no faltarem als ordres de las au- toritats, majorment quan ara 'l go- bern mateix nos ha pres la feyna y s' ha encarregat de la propaganda re- gionalista. De manera que per ara y tan nos entretindrem á contar histo- rias del temps vell, ó á insertar frac- ments de la historia de Espanya, prou edificants, que 'n possehim una colec- ció macabable.

Ja ve be aixó de reposar de tant en tant, farem com sant Isidro, men- tres 'ls angels llaurin pregarém á Deu, Comensém, ó continuém.

«Las guerras que eixa tirria ocasio- ná á Espanya durant los dos regnats (Carles V y Felip II) guerras sense cap fi politich, noble, ni sisquera sense un fi mercantil, guerras purament personals, nos donaren de moment certa vanagloria, de prompte las an- gustias de la miseria y mes tart ab l' odi y las venjansas d' Europa, una ruina afrentosa.

Los famosos tercis espanyols humi- liaren, es cert, per tot arreu exércits, coronas y nacions, pero no adquiriren pera sa patria altra cosa que la infruc- tuosa gloria de sos triomfs militars. Nostras armas guanyavan y no con- quistavan res, obtenian victorias y perdian l' heroisme y la sanchi derra- mada en ellas; perque darrera 'l sabre que destrossa no anava may la mag- uanimitat que perdóna, ni la toleran- cia que consóla, ni la bona adminis- tració que cura, ni la generosa política que cautiva y fa oblidar al vensut la humiliació del venciment. No existei- xen altres medis pera assegurar las conquistas y absoldre de sa iniquitat al conquistador; quan aquets medis no s' emplean, la guerra es un crim contra la humanitat, que ja may resta impune ni en los homens ni en las na- cions. La Espanya en 40 anys de guerra conseguí solament subjectar á

Flandes y á Brabante, l'esperit de llibertat, comprimit en los Païssos Baixos pel sanguinari duch d'Alba exclatà ab vigor creixent y convertí en tomba dels nostres valents soldats aquell teatre de sas glòrias; Fransa é Inglaterra, no sols resistiren valerosament los exercits y las intrigas de Carles V y Felip II, sino que al fi lograren concitar á tota la Europa contra Espanya y feren recular á sos tercis en lo camí de sas victorias. Felip II volgué dominar lo mon enter invadint ab sas pretensions la Inglaterra, la Fransa, las nacions del Baltich etc. etc. Malgrat aqueixa serie de disbarats (la posteritat castellana, que la posteritat europea y la historia no 'l perdonaràn may), la posteritat hauria absolt á Felip II de la responsabilitat de sa funesta ambició, si hagués assegurat la adhessió de Portugal á Espanya. Pero en compte d'assimilarse aquest tros de Peninsula en compte d'identificarlo al règimen general respectant sas lleys y costúms en compte de completar en fi la obra de la naturalesa y de la historia, tractà á sos nous subdits, no menos espanyols de naixement, com á vassalls de conquesta y preparà 'l dia de sa emancipació. Pero la Espanya empesa per las guerras á empreses llunyanas, emborratxada ab sas victorias, no reparà llavors que 'l camí dels triomfs la conduhía al abim. Aqueixa insensata politica de conquesta y vassallatge exigí 'ls exercits permanents, engendrà la ambició y 'l despotisme, y ab aixó grans rius d'or ab que sustentarlos. Las guerras contra Fransa, Inglaterra, y Holanda, costaren á Felip II prop de sis cents milions de ducats. Y pera adquirir recursos no hi hagué medi per funest que fos á que no apelés: aumentà y estengué 'ls impostos sobre 'ls articles de primera necessitat; feu quantiosas

enagenacions, y obligà á la noblesa á contribuir ab alguna part del producte de sos bens al erari; y quan hagué agotat tots aquets recursos en sas depredacions per la Europa, y los inmensos tresors de las flofas d'América, acudí á emprèstits onerosissims y se degradà fins al punt de demanar de casa en casa un donatiu voluntari, ó com deya 'l poble, demanant almoyna de porta en porta.» Continuarém.

Historia de Espanya por el Padre Mariana, completada por Eduardo Chao. Introducció.

SECCIÓ DE NOTICIAS

Segons veus fatídicas, aumenta en nostra vila la epidemia de tifus d'una manera alarmant. Farém constar que l'Arcalde, á nostre entendre, fa 'ls medis possibles pera que desapareixin los focos d'infecció, però també estém persuadits que aquets no desapareixerán may, mentres los encarregats de la llimpiesa pública no observia altra conducta. Hi ha carrers que quedau tan nets després d'haverhi passat l'escombriayre com avans de passarhi; hi ha carrers en que 'ls velins no escombran lo tros que 'ls hi pertoca, y creyém qu'en aquets moments son poch los carros que 's destinan á recullir la bruticia. A grans mals grans remeys; un carro menos ó quatre més no representan gran cosa quan se tracta de la salut pública; las casas qu'han vist desaparèixer algú dels seus en lo més florit de la edat, las que veuen sofrir á individus de sa familia l'horrible flagell, quánt donarian perque l'hoste no s'hagués allotjat en nostra població? Pensin las autoritats que tots estém exposats á rebre mentres no desapa-

reguin tots los focos; pensin que 'ls diaris de Barcelona citan los carrers en que hi ha més mortandat en la ciutat dels comtes y son tots los més bruts. Lo més gran enemich del tifus es la llimpiesa. Fa vergonya passar per carrers céntrichs y trobarse ab porchs que surten de la cort y sentir las fetors que s' exalau d' aquells llochis sense ayre, sense llum y plens de totas las porquerías.

Hi haurá personas que creurán que no sols exagerém, sinó que cometém una imprudencia ó som mal patricis. Aquestas nos tenen sense cap cuydado. Davant dels fets es com s' ha de parlar y procurar per tots los medis licits d' evitar lo mal. Si s' haguessen escoltat nostras advertencias de molt temps enrera, tal volta no 'ns trobariam en aquest cas.

Lo mestre Titas estampa una caricatura sobre..... ara no 'ns recorda si podem parlar de..... vaja val mes callar, qui la vulga veure que compri 'l número corresponent al 28 d' Octubre.

Llegim que á primers d' aquest mes deixarà de publisarse *El Tiempo*, orga d' en Silvela. No sabém com s' ho arreglará 'l president del concell de ministre sens orga propia. Deurá comprarse un armonium.

Per ara y tan los Bohers van guanyant segóns se diu. Nos en alegrém molt. *La pèrfida Albión* que diria 'l Brusi, resta aislada de las simpatias del mon enter.

A cada porch li arriba 'l seu Sant Martí. Li haurá arribat l' hora?

Poquissima concurrencia vegerem en los salóns del teatre del *Centro de Católicos* de eixa vila lo diumenge proxim passat, ahont los aficionats del mateix posaren en escena lo

grandiós cuadro dramàtic dividit en dos actes, degut á la bona ploma de nostre amich D. Joseph Soler, titolat; *Catalunya* 'l qual fou posat en escena per los aficionats Casas, Sala, Illa, Masós, Raset y Subirana.

Finalisant ab la aplaudida sarzuela, *Un frenólogo manioso* que fou posada en escena per lo Sr. Casas, y desempenyada per los Srs. Roca, Mata, Bonet y Buxóns.

Per lo diumenge proxim s' està ensajant un *sainete-cómico-lirico*, y una sarsueleta, que ha sigut molt aplaudida cada vegada que s' ha posat en escena.

Duas obras mes hem pogut admirar del Sr. Pinós Comes, desde nostre últim número, per cert abduas ben importants, puig lo procediment del *pastel* lo tracta 'l dit artista de ma mestre, ja que per donar uns tons de carn tan frescos y unas veladuras que encantan se necessitan uns coneixements qu' escasejan en molts.

Ha sigut denunciat lo valent cólega de Lleyda *La Veu del Segre*.

Ab motiu de celebrar aquesta setmana la ciutat de Gerona, las firas de Sant Narcis, son moltas las personas d' Olot que hi han baixat y mes n' hi baixarán diumenge ab motiu d' anar á n' aquella capital l' *Orfeó Catalá*.

S' han posat á la venta ja los sagells de *La Unió Catalanista*, de color blau.

Ha rebut lo titol de llicenciat en medicina en la Universitat de Barcelona, nostre bon amich en Candi Agustí, ex-intern del Hospital de La Santa Creu per oposició.

Lo sacerdot salesiá don Dionís Vi-

sentini, á qual immediata direcció están los traballs de la Granja Salesiana de Girona, ha obtingut de la Delegació del *Permanent Nitrate Committe* de Barcelona, dos diplomas de merit de primera clase y doscentas pessetas de premit per los excelents resultats obtinguts ab l'empleo del nitrat de sosa ab lo cultiu del blat y blatdemoro.

Qu' aprengan nostres refractaris agricultors á utilizar els adelantos de la ciencia moderna ab l'exemple de lo que en nostra Granja Salesiana se fa pera ensenyansa de los asilats en la mateixa.

Alli lo sacerdot mentat, ha fet ab tota escrupulositat l'ensaig d'aquell abono establint las parcel-las d'experimentació convenientes, y del brillant resultat obtingut es ben clara proba, lo que deixém consignat en lo primer párrafo.

Si nostres pagešos procedissen de igual manera, no tindrian tantas dificultats en posar en práctica 'ls medis que haurían de contribuir per veurer cumplidament recompensats per lo producte de la terra sos constants traballs; avuy esterils, gracias á la rutina.

Diumenge fou enterrada la senyoreta Teresa Gassiot, que després de crudel malaltia deixá d'existir lo dijous á las 6 del vespre.

La numerosa gentada que acompanyá al cadavre fins al cementir, doná una mostra palpable de las generals simpatias que tan la difunta com la seva familia gosan en aquesta població.

Al asociarnos á la pena perque passa la familia, los desitjém una santa resignació al mareix temps que preguém á nostres llegidors resin una oració pera l'etern descans de tan virtuosa senyoreta.

Diumenge passat mori á Ripoll D.ª Catrina Casanova, germana de nostre amich y conegut industrial d'aquesta vila D. Rafel Casanova.

Doném á sa familia nostre sentit pésame y supliquém á nostres llegidors resin una oració per l'ánima de la finada.

Ha passat á major vida 'l popular y simpátich *geganter* Fernando Aubert, conegut per en Nandu.

Que Deu lo tinga en la gloria.

D. E. P.

SECCIÓ RELIGIOSA.

Dij. 2.—La Commemoració dels fiels difunts y Sta. Eustaquia vg. y mr.—*Jubileu en tolas las parroquias.*

Div. 3.—Los innumerables martirs de Zaragoza y S. Armengol b. y cf.

Dis. 4.—S. Carlos Borromeu b., Sta. Modesta vg. y Sts. Vidal y Agricola, mrs.

Diu. 5.—S. Zacarias prof. y Sta. Isabel, pares de S. Joan B.

Dill. 6.—S. Sever, mr.

Dim. 7.—S. Florenci bisbe, Sta. Corina martir y S. Ernest ab.

Dimec. 8. Sts. Sever, Severiá, Carpóforo y Victori germans mrs:

QUARANTA HORAS.—Continúan en la iglesia del Inmaculat Cor de Maria.—L'exposició de S. D. M. comensa á dos quarts de sis y desde dilluns á las cinch.

MERCAT DE OLOT.

Preus en la Plassa del dilluns últim.

MIDA DE 80 LITROS.

Blat.	17'00	Ptas.
Mastay.	15'60	«
Blat de moro	12'25	«
Fajol.	11'00	«
Mill.	12'00	«
Panis.	15'00	«
Monjetas.	22'00	«
Fabas.	14'50	«
Bessas.	14'00	«
Llubins.	09'50	«
Patatas (carga).	09'00	«
Ous (dotzena)	01'20	«

OLOT.—Imp. de N. Planadevall —1899.

LA SENYORETA

DONYA TERESA GASSIOT Y MAGRET

Morí 'l día 26 d' Octubre de 1899 á la edat de 24 anys

Havent rebut los Sants Sagraments y la Benedicció Apostólica

— D. S. G. G. —

Sos desconsolats pares D. Joan y D.ª Francisca, germans Joan, Jaume, Joseph; germanas Josepha, Maria, Concepció y Angeleta, oncles, tias, cosins y cosinas y demás parents (presents y ausents), pregan á llurs amichs y coneguts la tingan present en sas oracions y se serveixin assistir als oficis d' ENTERRO y FUNERALS, que 'n sufragi de la seva ànima tindrán lloch lo dia 7 (dimars) á las vuyt del mati en la iglesia Parroquial; y als ANIVERSARIS dimecres á las deu en la iglesia de Ntra. Sra. del Carme y á las onze en la de Ntra. Sra. dels Dolors.

Olot, Novemb're de 1899.

Per respecte á la santetat del temple lo dol se dona per despedit.